

Eckerö kommun
Äldreomsorg
Kriterierna för närståendevårdsstöd

ECKERÖ KOMMUN ÄLDREOMSORG

Kriterierna för närståendevårdsstöd

Äldreomsorgen i Eckerö 2022

Godkänd av socialnämnden i Eckerö 7.12.2021

Gäller från och med 15.12.2021

Innehåll

Vad är stöd för närståendevårdsstöd?	2
Lagrum:.....	2
Allmänna kriterier gällande stöd för närståendevård:.....	3
Ansökan om stöd för närståendevård:.....	4
Vård- och serviceplan:.....	5
Avtal om närståendevård:.....	6
Närståendevårdarens ledighet:.....	7
Alternativa vård- och serviceformer under den lagstadgade ledigheten:	7
Avgifter vid ledighet:	7
Kompletterande hälso- och socialtjänster och stöd för närståendevårdaren:	8
Avgifter för de kompletterande hälso- och socialtjänsterna:	8
Närståendevårdskriterierna för vårdbehövande 65 år och äldre 2021	9
Indexskydd för vårdarvodet:	11
Lexikon för närståendevård:	12

Vad är stöd för närståendevårdsstöd?

Med närståendevård avses vård och omsorg om en äldre, handikappad eller sjuk person som ordnas i den vårdbehövandes hem med hjälp av en anhörig eller någon annan som står den vårdbehövande nära.

Skillnaden mellan närståendevård och ömsesidig hjälp som anhöriga eller närstående personer ger varandra är att närståendevården är mycket bindande och krävande, dvs. dygnet runt vård eller fortlöpande daglig vård. Med närståendevård avses hjälp med den personliga vården och omsorgen, inte enbart hjälp med att uträtta ärenden utanför hemmet eller hushållsarbete.

Stödet för närståendevård omfattar de personer som behöver mest vård och vars funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand har försämrats så pass mycket att de behöver fortgående personlig vård och omsorg för att kunna bo hemma. Förutsättningen är att alternativ till stöd för närståendevård är kommunens hemvårds- eller boendeservicetjänster eller vård på institution.

Stöd för närståendevård beviljas inte om andra tjänster än stöd för närståendevård bättre tryggar vården och omsorgen. Sådana tjänster kan vara till exempel den hemvård som kommunen ordnar, periodvård eller boendeservice med heldygnsomsorg.

- Närståendevårdsstöd består av ett vårdarvode, kompletterande hälso- och socialtjänster till den vårdbehövande och stöd/avlastning till närståendevårdaren.
- Närståendevårdsstöd är ingen subjektiv rättighet utan det är kommunen som fastställer grunderna för beviljande av stöd för närståendevård inom bestämmelserna för lagen om närståendevård.
- Närståendevårdsstöd beviljas oberoende av den sökandes ekonomi.
- Närståendevårdsstöd beviljas inte vid vård på institution eller vid vård i effektiverat serviceboende.

Lagrum:

Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård (ÅFS 1995:101)

Lag om stöd för närståendevård (FFS 2005/937).

Allmänna kriterier gällande stöd för närståendevård:

Enligt 3 § i lagen om stöd för närståendevård kan kommunen bevilja stöd för närståendevård då alla förutsättningar nedan uppfylls:

- Någon på grund av nedsatt funktionsförmåga, sjukdom eller handikapp eller av någon annan motsvarande orsak behöver vård eller omsorg i den vårdbehövandes eget hem.
- En anhörig till den vårdbehövande eller någon annan som står den vårdbehövande nära är beredd att ansvara för vården och omsorgen med hjälp av behövlig service.
- Vårdarens hälsa och funktionsförmåga svarar mot de krav som närståendevården ställer.
- Närståendevården tillsammans med andra behövliga social- och hälsovårdstjänster är tillräckliga med tanke på den vårdbehövandes välbefinnande, hälsa och säkerhet.
- Den vårdbehövandes hem, till sina sanitära förhållanden och övriga förhållanden, är lämpligt för den vård som ska tillhandahållas där.
- Beviljande av stöd bedöms vara förenligt med den vårdbehövandes bästa.
- Den vårdbehövande godkänner närståendevårdaren.

Ansökan om stöd för närståendevård:

1. Ta kontakt med äldreomsorgsledaren för att få en ansökningsblankett eller skriv ut en ansökningsblankett från kommunens hemsida www.eckero.ax under blanketter.
2. Den vårdbehövande står alltid som sökande för närståendevårdsstöd inom kommunen.
3. Fyll i blanketten, bifoga läkarintyg och skicka till äldreomsorgsledaren, Södra Överbyvägen 8, 22 270 Eckerö.
4. Efter att ansökan har inkommit kommer äldreomsorgsledaren att ringa och boka in ett hembesök.
5. Under hembesöket görs en genomgång av ansökningsen och vårdbehovet. Äldreomsorgsledaren uppgör även en vård- och serviceplan.
6. Äldreomsorgsledaren tar beslut om närståendevårdsstödet beviljas eller avslås på basen av läkarintyg (C-intyg), vård- och serviceplanen och de fastställda kriterierna för närståendevårdsstöd. Närståendevårdsstödet beviljas i olika kategorier.
7. Den sökande delges beslutet. Vid beviljande av närståendevårdsstöd skickas även vård- och serviceplan samt avtal om närståendevård till vårdgivaren för underskrift.
8. Vårdaren får krysslistor, dvs. underlag för närståendevårdsarvode, som skall fyllas i för alla dagar/månad. Krysslistorna finns även för utskrift på kommunens hemsida www.eckero.ax under blanketter. Arvodet utbetalas månatligen i efterskott den sista varje månad på basen av beslut och redovisade krysslistor. Krysslistan bör lämnas in till byråsekreteraren på kommunkansliet senast den 15:e påföljande månad för att utbetalning av arvodet skall kunna ske. Eventuellt avdrag för icke-lagstadgad ledighet görs. Vid ledighet eller frånvaro skall avlastningsplatsen/vårdplatsen redovisas. Närståendevårdsstöd är en skattepliktig inkomst varvid vårdaren ska lämna in ett skattekort för förmån till kommunen.
9. Den som är missnöjd med tjänstemannabeslutet har rätt att lämna in ett rättelseyrkande till kommunstyrelsen inom 14 dagar efter delfåendet av beslutet.

Vård- och serviceplan:

Enligt 7 § i lagen om närståendevård skall följande antecknas i vård- och serviceplanen:

1. Omfattningen av och innehållet i den vård som närståendevårdaren ger.
2. Omfattningen av och innehållet i andra social- och hälsovårdstjänster som den vårdbehövande behöver.
3. Omfattningen av och innehållet i socialvårdstjänster till stöd för närståendevårdarens uppdrag.
4. Hur vården av den vårdbehövande ordnas under vårdarens ledighet, besök som hänför sig till hälso- och sjukvård eller annan frånvaro.

Planering av servicen och den fortsatta bedömningen stöds även genom anteckning av:

- Den vårdbehövandes fysiska, kognitiva, psykiska och sociala funktionsförmåga.
- En bedömning av närståendevårdarens hälsa/funktionsförmåga, vårdkunskaper och hemmet som vårdmiljö.
- Målen för upprätthållande och främjande av den vårdbehövandes funktionsförmåga.
- Uppföljningstidpunkt av vård- och serviceplanen vid behov eller minst 1 gång/år. Uppföljningen görs av äldreomsorgsledaren.

Avtal om närståendevård:

- Ett avtal skall ingås mellan närståendevårdaren och kommunen. Följande uppgifter bör framkomma i enlighet med 8 § i Lagen om närståendevård:
 - Vårdarvode och betalningssätt
 - Rätt till lediga dagar
 - Ordnande av ledighet
 - Ett tidsbegränsat avtals längd
 - Utbetalning av vårdarvodet när vården avbryts.
- Närståendevårdsstödet beviljas från ansökningsdagen och beviljas enligt avtal tillsviare. Av särskilda skäl kan stödet beviljas för en tidsbestämd period. Närståendevårdsstöd beviljas inte retroaktivt.
- Närståendevårdsstöd beviljas för en period om minst 1 månad.
- Lagen om närståendevårdsstöd innehåller inga grunder för uppsägning varvid det är upp till avtalspartnerns bedömning när denne vill säga upp avtalet.
- Om närståendevården tillfälligt avbryts av skäl som beror på den vårdbehövandes hälsa som till exempel institutionsvistelse eller sjukhusvistelse så avbryts utbetalningen av vårdarvodet efter en månad.
- Om närståendevården avbryts av skäl som beror på vårdaren och som inte är lagstadgad ledighet upphör utbetalningen av vårdarvodet inom fem dagar efter att vården avbrutits. Kommunen kan säga upp avtal om närståendevårdsstöd så att det upphör 2 månader efter uppsägningen.
- Närståendevårdaren kan säga upp avtal om närståendevårdsstöd så att det upphör 1 månad efter uppsägning.
- Om vården har blivit obehövlig med anledning av den vårdbehövandes hälsa så upphör avtalet vid slutet på månaden. Likaså om den vårdbehövande flyttas till långvarig institutionsvård, serviceboende eller avlider.
- Om den vårdbehövande eller vårdarens hälsa eller säkerhet äventyras av att avtalet fortsätter så kan avtalet upphävas omedelbart.
- Närståendevårdaren har en skyldighet att meddela kommunen när det sker förändringar i vårdtagarens tillstånd, förändringar som påverkar vårdarens förmåga att verka som närståendevårdare, när det sker avbrott i vården liksom om boende eller när boningskommun ändras.
- Kommunen tecknar en så kallad frivillig olycksförsäkring för närståendevårdaren vilken kan tillämpas om en olycka drabbat vårdaren i vården av den vårdbehövande.

Närståendevårdarens ledighet:

- Närståendevårdare som vårdar en person fortgående alla dagar eller dygnet runt har rätt till 5 lagstadgade lediga dygn/månad. De 5 lediga dyggen kan tas ut varje månad eller sparas ihop till en längre ledighet, dock så att ledigheter inte kan sparas till nästa kalenderår. Vårdarvodet påverkas inte av den lagstadgade ledigheten. Om närståendevårdaren tar ut fler dygn än den lagstadgade ledigheten påverkas arvodet så att det utbetalas i proportion till antalet vårddagar. Om dessa dygn överstiger 5 dygn/månad så tjänas ingen lagstadgad ledighet in under den aktuella månaden.
- Den lagstadgade ledigheten kan även tas ut i kortare tid än ett dygn s.k. periodisering.
- Lagstadgad ledighet skall i förväg planeras med äldreomsorgsledaren.
- Lagstadgad ledighet ska redovisas i den månatliga redovisningen.
- Vid annan ledighet än lagstadgad ledighet utbetalas arvodet i proportion till arvodet, månadens antal dagar samt antal vårddagar.
- Kommunen beslutar vilka vård- och serviceformer kommunen kan erbjuda den vårdbehövande under närståendevårdarens lagstadgade ledighet. Vård- och serviceformerna ska vara ändamålsenliga med beaktande av den vårdbehövandes vårdbehov och ålder samt framgå av vård- och serviceplanen.

Alternativa vård- och serviceformer under den lagstadgade ledigheten:

- Periodvårdplats vid Solgårdens effektiviserade serviceboende
- Avlösning i hemmet genom kommunen anställt personal
- Dagvård vid Solgårdens effektiviserade serviceboende

Avgifter vid ledighet:

- För de socialvårdstjänster som kommunen erbjuder till den vårdbehövande under vårdarens lagstadgade ledighet kan en avgift om max. 11,40 €/dygn debiteras den vårdbehövande. Avgiften indexhöjs vartannat år enligt anvisningar från social- och hälsoministeriet.

Kompletterande hälso- och socialtjänster och stöd för närståendevårdaren:

Som stöd för den vårdbehövande kan olika tjänster ordnas. Exempel på tjänster som kommunen vid behov kan ordna enligt ansökan och prövning är olika stödtjänster som t.ex. måltids-, bad-, ledsagar- och trygghetstelefontjänster via serviceboendet Solgården/hemservice samt bostadsanpassningar. Stöd för rörligheten/färdtjänst kan ansökas via Kommunernas socialtjänst (KST). Ett komplement är också hälsovårdstjänster hemsjukvård, sammanhållen hemvård samt rehabiliteringstjänster som ordnas via Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS).

Som stöd för närståendevårdaren finns äldreomsorgsledaren tillgänglig. Individuell handledning och information om uppdraget ges till närståendevårdaren av äldreomsorgsledaren vid inledningen av uppdraget. Kommunen kan ordna utbildningstillfällen och aktiviteter för närståendevårdare. Även frivilligorganisationer såsom Folkhälsan och anhörigföreningar ordnar aktiviteter, utbildningar och stöd.

Avgifter för de kompletterande hälso- och socialtjänsterna:

Avgifter för de kompletterande hälso- och socialtjänsterna uppgår till samma avgift som för övriga kommuninvånare.

Närståendevårdskriterierna för vårdbehövande 65 år och äldre 2021

Samtliga kriterier inom en kategori måste minst uppfyllas för att erhålla ett arvode enligt denna.

Kategori 1. 413,45 €/månad

- Den vårdbehövande behöver dagligen vård, omsorg, tillsyn och/eller vägledning med de dagliga, personliga funktionerna, inte enbart hjälp med att uträtta ärenden utanför hemmet eller hushållsarbete.
- Den vårdbehövande behöver inte vård, omsorg, tillsyn och/eller vägledning dygnet runt.
- Vården är bindande på grund av daglig beredskap och fysiskt och/ eller psykiskt tungt.
- Den vårdbehövande kan bo ensam eller vara ensam en stor del av dygnet.
- Vårdaren kan ha ett heltids- eller deltidsjobb eller -studier.
- Närståendevården kan ses som ett alternativ till hemservice.
- Berättigar närståendevårdaren till 5 dygns lagstadgad ledighet per månad.
- Den vårdade har max. 1-3 hembesök av hemservicen per vecka (avgiftsklass A).

Kategori 2. 586,66 €/månad

- Den vårdbehövande behöver mycket vård, omsorg, tillsyn och/eller vägledning vid de dagliga, personliga funktionerna (t.ex. personlig hygien, påklädning, wc-besök, måltiderna och dylikt).
- Vårdbehovet är stort dagtid men omfattar vanligen inte behov av hjälp under natten.
- Vården är bindande på grund av ständig beredskap och fysiskt och/ eller psykiskt tungt.
- Den vårdbehövande klarar sig ensam en del av dagen men kan inte bo ensam.
- Vårdaren kan ha ett deltidsjobb eller deltidsstudera, max 50 %.

- Närståendevården kan ses som ett alternativ till regelbunden hemservice.
- Berättigar närståendevårdaren till 5 dygns lagstadgad ledighet per månad.
- Den vårdade kan ha max 1-3 hembesök av hemservicen per vecka (avgiftsklass A).

Kategori 3. 826,90 €/månad

- Den vårdbehövande behöver kontinuerligt vård och omsorg vid de dagliga, personliga funktionerna (t.ex. personlig hygien, påklädning, wc-besök, måltiderna och dyligt). Vård och omsorgsbehovet är mycket stort. Vårdtagaren behöver också återkommande och fortgående hjälp på natten.
- Vårdbehövande i denna kategori är beroende av annan persons insats dygnet runt.
- Vården är således mycket bindande samt fysiskt och/ eller psykiskt påfrestande.
- Den vårdbehövande klarar sig ensam enstaka timmar om dagen men kan inte bo ensam.
- Vårdaren är förhindrad att arbeta eller studera.
- Närståendevården kan ses som ett alternativ till effektiverat serviceboende eller i vissa fall institutionsboende.
- Berättigar närståendevårdaren till 5 dygns lagstadgad ledighet per månad.
- Den vårdade kan ha max 4-7 hembesök av hemservicen per vecka (avgiftsklass B).

Kategori 4. 1 173,01 €/månad

- Den vårdbehövande behöver kontinuerlig personlig vård och omsorg samt övervakning dygnet runt eller palliativ vård.
- Vårdaren är förhindrad att arbeta eller studera.
- För ett sådant arvode skall vårdaren under denna tid inte ha mer än ringa

Eckerö kommun

Äldreomsorg

Kriterierna för närståendevårdsstöd

arbetsinkomster, inte ha rätt till specialvårdspenning enligt 10 kap. i sjukförsäkringslagen (1224/2004) eller rätt till altemneringsersättning enligt 13 § i lagen om altemneringsledighet (1305/2002).

- Arvode enligt kategori 4 beviljas endast under en tung förändringsfas för den vårdbehövande under maximalt 6 månader. Exempel på en tung förändringsfas är terminalvård, övergång från en vårdform till en annan (t.ex. utskrivning från en institution), eller en person som återhämtar sig efter en svår olycka.
- Närståendevården kan ses som ett alternativ till institutionsboende.
- Berättigar närståendevårdaren till 5 dygns lagstadgad ledighet per månad.

Indexskydd för vårdarvodet:

Vårdarvodets storlek justeras kalenderårsvis med en lönekoeficient som årligen fastställs för tillämpande av 7 b § i lagen om pension för arbetstagare (FFS 395/1961) i enlighet med 6 § i lagen om stöd för närståendevård.

Lexikon för närståendevård:

Närståendevård: Vård av och omsorg om en äldre, handikappad eller sjuk person ordnas i hemförhållanden med hjälp av en anhörig eller någon annan som står den vårdbehövande nära,

Avtal om närståendevård: ett uppdragsavtal om ordnande av närståendevård som ingåtts mellan vårdaren och den kommun som svarar för ordnandet av vården,

Närståendevårdare: en anhörig till den vårdbehövande eller någon annan som står den vårdbehövande nära och som ingått ett avtal om närståendevård,

Stöd för närståendevård: en helhet som omfattar behövliga tjänster som tillhandahålls den vårdbehövande, vårdarvode till närståendevårdaren samt ledighet och service till stöd för närståendevårdaren.

Ledighet för närståendevårdare: När närståendevårdaren är ledig från sitt uppdrag och den vårdbehövande vårdas av annan.

Vårdarvode: Den ekonomiska ersättning som närståendevårdaren får för sitt uppdrag.

Vård- och serviceplan: En plan för hur, var, på vilket sätt och av vem som vården skall genomföras.

